

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 12. Vtrum perfectiones diuine aut etiam creaturæ ab intellectu Dei, vel aliorum intuituè videntium aliquid genus distinctionis rationis subire possit, aut etiam subeant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

448 Probatur tamen insuper primò. Quoniam, vel significata adequata omnium, & singulorum nominum attributorum Dei sunt inter se distincta realiter, saltem ratione connotatorum significatorum oblique, vel sunt realiter omnino identificata, tamen per nostram rationem distincta sint. Si dicas primum: temere imprimis dicis ut minimùm contra sententiam omnium PP. & Theologorum, absolute pronuntiantium diuina attributa à parte rei prorsus esse indistincta, per rationemque dumtaxat distingui, perque nomina attributorum vnum quid, & idem realiter indiuisum significari, ut vidimus *suprà quæst. 4.* Deinde nihil dicis ad rem. Quia si sapientia realiter est distincta à iustitiâ saltem ratione connotati, ad cognoscendum sapientiam, ignota iustitiâ, nulla opus erit præcisione, adhuc ex parte modi. Quemadmodum ad cognoscendum Petrum, ignoto Ioanne, nulla præcisione opus, est eo sensu, quo impræsentiarum de præcisionibus loquimur. Si autem dicas secundum. In tuum illud potissimum argumentum ad negandas præcisiones obiectivas impingis, per quod sanè manifestè probatur nullatenus posse cognosci sapientiam Dei sine iustitiâ, si sapientia, & iustitia Dei sunt prorsus vnum quid, & idem realiter, in seque, ut sunt tanguntur per cognitionem, ut nequeunt non tangi per intuitionem, de quâ modò tractamus.

449 Secundò, etsi de aliquibus attributis Dei, aliorumque entium formalitatibus dici possit in ordine ad connotata distincta significari, eoque pacto sufficientem distinctionem habere re ipsâ, ut quædam sine aliis cognosci possint, atque adeo etiam, si placet, ex parte actus, siue ex parte modi præcindi. Id tamen de omnibus dici nequit, quia plura sunt, quæ non habent connotata distincta, ad quæ comparentur, ut satis etiam euicimus *quæst. 9. citatâ.* Quocirca nequibit ab intuente cognosci sapientia diuina, ignota bonitate, aut immensitate, aut æternitate, aut aliis huiusmodi attributis omni extrinseco connotato carentibus, contra doctrinam Recentiorum, quia id erit cognoscere vnum sine eo, quod cum illo prorsus est idem, quod per argumentum commemoratum, eorumdem Recentiorum sententiâ, impossibile est.

450 Tertiò, nec dici potest eatenus præcindibilem esse ex parte actus sapientiam Dei ab eius iustitiâ, aut æternitate ab immensitate, &c. quatenus Deus integer cognoscibilis est per cognitionem discernentem eum ab omni non sapiente, & non discernentem eundem ab omni non iusto, vel discernentem ab omni non æterno, non verò ab omni non immenso, &c. quia modus iste philosophandi satis iam etiam est confutatus *dictâ quæst. 9.* Etenim discernere Deum ab omni non æterno, non verò ab omni non immenso, nihil est aliud, quàm cognoscere Deum prout dissimilem omni non æterno, ignorando an sit dissimilis omni non immenso; quod tamen impossibile est, quia id esset cognoscere vnum, ignoto eo, quod prorsus est idem cum illo, quod argumentum prædictum etiam iudicio Recentiorum repugnat. Quippe cum non æterna, & non immensa omnino sint eadem, nequeunt non esse omnino idem dissimilitudo, quâ Deus est dissimilis non æternis, & dissimilitudo, quâ est dissimilis non immensis, quandoquidem dissimilitudo, etiam sententiâ Recentiorum, aliud non est, ab ipsis extremis dissimilibus, & hic extrema dissimilia utrâque dictâ dissimilitudine eadem sunt, ut constat. Præterquam quod ab-

Pharus scient. Tom. I.

surdum est dicere æternitatem, & immensitatem Dei aliud non esse à dissimilitudine, quâ Deus omni non æterno, & omni non immenso est dissimilis; siquidem hæc partim est extrinseca Deo; æternitas autem, & immensitas attributa eius sunt intrinseca omnino, ut satis apud omnes constat. Tum etiam absurdum est, quod sequitur; non posse scilicet cognosci æternitatem, aut immensitatem Dei, nisi comparando ipsum ad omnia non æterna, & non immensa. Quin imò maius adhuc ex hac Recentiorum doctrinâ absurdum sequitur; nimirum omnia attributa propria Dei nihilo omnino differre ab vnica dissimilitudine, quâ Deus dissimilis est omni non Deo. Quo absurdo posito, rursus ostenditur falsa sententiâ Recentiorum, quia sic vnum attributum sine alio nullatenus per intuitionem cognosci poterit, nullaque proinde intuitio possibilis erit præcindens vnum ab aliis adhuc ex parte modi. Mitto plura, quia hæc satis, donec aliud pro se tuendis querant effugium Recentiores.

Id autem, quod in nos obtundunt à visione corporali delumptum, quasi per hanc, ut ipsi supponunt, aliquo modo præcindatur vnum prædicatum ab aliis, siue vnum sine aliis cognoscatur, satis dilutum est *suprà quæst. 9. citata*, ubi suppositum negauimus, & rem ipsam totam exposuimus. Quod si suppositum esset verum, potius præcisionem ex parte obiecti, quàm ex parte actus ab intuitionem oriundam probaret contra eosdem Recentiores, & omnes; nam effugium de diuersitate connotatorum, & de discrezione obiecti cogniti ab his præ aliis in visione corporali nullum locum habent, ut constat.

Id autem, quod nonnulli pressi tentarunt, sufficere scilicet ad præcisionem ex parte actus vnus formalitatis obiecti ab aliis, quod actus, quibus obiectum totum tangibile est, sint diuersi, quasi Deus e. g. ex eo solum appareat sapiens, & non iustus, quia cognoscitur per actum A, ex eo verò iustus, & non sapiens, quia per actum B. manifestissime retunditur, quia si actus A attingit totum Deum in se, ut supponitur, idemque omnino in Deo est sapientem esse, ac iustum esse, impossibile omnino ostenditur per argumentum sæpè commemoratum, quod sciatur per actum A Deum esse sapientem, & non sciatur eodem modo, eademque claritate, aut obscuritate Deum esse iustum, aut, quod reddatur ratio de Dei sapientiâ, & non de iustitiâ (prout alij dicunt nouâ phrasi, sed sine nouo nucleo.) Tantundem dictum esto de actu A.

Q V Æ S T I O XII.

Utrum perfectiones diuinae, aut etiam creatæ ab intellectu Dei, vel aliorum intuitiue videntium aliquod genus distinctionis rationis subire possint, vel etiam subeant?

Non potest quæstio hæc prætermitti, utpote annexa præcedentibus, nec parum lucis præbitura resolutioni earum. Quocirca operæ pretium duxi eam quoque illis adicere, de quâ communiter tractant Theologi in materiâ de attributis diuinis, duplexque circa ipsam sententia est.

K k 3 Prima

454 Prima vniuersaliter affirmantium intellectum beatum etiam diuinum diuinas perfectiones distinguere distinctione rationis. Ita Henric. *quodlib.* 5. q. 1. Varro apud Aureol. in 1. *dist.* 8. q. 3. *art.* 1. Canariensis. 1. *part.* q. 28. *art.* 2. *disput.* 2. *dub.* 3. Molin. *ibidem* *disputatione.* 3. *concl.* 5. fauet Duran. in 1. *dist.* 2. q. 3. *num.* 20. consentit Arriag. quatenus docet tum in *logica disput.* 5. tum *tom.* 1. in 1. *p.d.* 9. a. n. 5. & rursus a *num.* 35. inter cognitionem intuitiuium, & abstractiuum, quod attinet ad præcisionem obiecti cogniti, nullum esse discrimen, quia per neutram potest illud obiectiue præcindi, formaliter tamen per utramque potest; quod etiam tenent Oued. *contr.* 6. *de Anim. punct.* 4. n. 3. & 14. & *contr.* 4. *Met.* p. 7. n. 4. Franc. Alph. *disp.* 16. *de Anim. sect.* 3. & alij communiter, qui non præcindunt obiectiue, apud quos præcisio formalis, siue præcisio ex parte actus, distinctio rationis in idem recidunt; ponunt enim distinctionem rationis in vniuersum ex parte cognitionis duntaxat. Quibus, quodam modo videtur consentire Ruiz *disp.* 12. *de Trinit.* *sect.* 7. n. 4. quatenus ait diuersos intellectus per distinctas, & inæquales visiones quodam modo efficere distinctionem rationis, in quantum per perfectiorem videtur in Deo aliqua veritas, quæ per imperfectiorem non videtur.

455 Secunda sententia est absolute negantium per intellectum Dei, aut Beatorum distinguere perfectiones diuinas aliquo genere distinctionis rationis. Huius sententia sunt Capreol. in 1. *dist.* 8. q. 4. *art.* 3. Soan. *disp.* 7. *Met.* *sect.* 1. & *disp.* 45. *sect.* 2. & lib. 1. *de essentia, & attrib.* c. 13. n. 6. & 14. *de Trinit.* c. 4. n. 17. Valq. 1. *p.d.* *disp.* 11. 8. c. 2. Tan. *disp.* 2. q. 2. *dub.* 4. Gran. *contr.* 1. *sir.* 2. Recupit. l. 3. *de Deo* q. 8. *disp.* 6. & *tit.* 5. *disp.* 5. n. 12. Alarc. *tit.* 5. *disp.* 2. c. 9. Ruiz *supra* n. 1. & alij. Pro quâ sententiâ, ut ponderat Valq. videtur etiam stare D. Bern. lib. 5. *de Confid. ad Eugen.*

456 Pro resolutione suppono primò, nullam possibilem esse distinctionem rationis, quæ verè, & propriè talis sit, & tantum se habeat ex parte cognitionis, quin appareat ex parte obiecti, representeturque ut aliud, & aliud id, quod realiter est vnum. Probauit id latè contrâ Non præcidentes q. 9. a. n. 265. Vnde patet hocce genere distinctionis neutiquam posse intellectum Dei, aut Beatorum distinguere perfectiones diuinas. Adde etiâ à cognitionibus confusis huiusmodi distinctionis genus colore aliquo dici posset enasci, nullo tamen titulo posse illud attribui visionibus clarissimis, quales de substantiâ diuinâ habent intellectus Dei, & Beatorum, & consequenter nec aliis eis similibus. Per quod confutati manent Arriaga, & Ouedo, quatenus afferentes suo illo abusiuo loquendi modo tam per cognitionem intuitiuam, quam per abstractiuam posse fieri præcisionem formalem, seu ex parte actus, supponunt per utramque posse fieri distinctionem rationis, quæ solum ex parte actus se habeat. Quocirca de commentitio isto distinctionis rationis genere nihil est amplius, quod dicamus in præsentî q. Quæ proinde solum tractabit de propriâ, & verâ in suo genere distinctione rationis faciente aliud, & aliud ex parte obiecti, de eâque solum erit sermo deinceps.

457 Suppono secundo, distinctionem rationis facientem aliud, & aliud ex parte obiecti aliam esse præcisiuam, aliam non præcisiuam, iuxta diuisionem traditam q. 9. *conf.* 2. & 3. Quarum vtræque rursus in suppositiciam, & fictam diuidi posset, iuxta doctrinam *superius* statutam *disp.* 2. q. 3. *conf.* 7. Cæterum diuisio hæc ad præsens institutum non interest, quia distinctio rationis suppositicia duntaxat potest ha-

bere locum in cognoscentibus per species alienas, ut ex dictis *loco citato* constat. vnde si quâ distinctione rationis intuentes, de quibus nunc agimus, distinguere formalitates verè identificatas, ea utique non posset non esse ficticia: ficticiam autem ne concipi quidem ab illis posse tum ex dicendis hic constabit, tum plane colligitur ex dictis *disp.* 11. & 12. si quidem huiusmodi distinctio rationis ficta è genere eorum figmentorum est, quæ à cognoscentibus intuitiue concipi nequeunt, quorum naturam ibi exposuimus.

Propositio 1.

De facto per visionem beatificam neque Deus, 458 neque alij Beati distinguunt diuinas perfectiones aliquo genere distinctionis rationis.

Ratio est in promptu, quia, ut constat ex dictis *quest.* 11. *proposit.* 2. Per visionem beatificam siue creatam, siue increatam omnino sicuti sunt in se ipsâ apparent, ac representantur videnti perfectiones diuinæ. Ergo nullam habent distinctionem obiectiue in mente videntis, quam realiter non habent in se. Quod est nullâ distinctione rationis distinguere per ipsam visionem. Confirmatur primò. Quia si substantia diuina quouis genere distinctionis rationis distincta appareret per visionem beatificam, aliter appareret, quam in se est: aut non aliter, sed sicuti est in se apparet, ut dictum. Ergo. Confirmatur secundo; quia impossibile prorsus est per cognitionem claram, & intuitiuam aliquam in obiecto cognito fieri distinctionem rationis, ut ex *sequentibus propositionibus* apparebit. Ergo de factotalis distinctio non fit per visionem beatificam.

Propositio 2.

Impossibile omnino est, quòd intellectus Dei 459 aliquo genere distinctionis rationis distinguat aut perfectiones diuinas, aut diuinam substantiam.

Imprimis enim non potest eas distinguere distinctione præcisiuâ ex parte obiecti, ut constat ex doctrinâ tradita q. 11. constabitque amplius ex mox dicendis in *presenti*.

Deinde neque potest distinguere distinctionem præcisiuâ, sed integrè totam substantiam Dei multiplicatiua ex parte obiecti. Quod probò primò. Quia si substantia diuina duplex appareret obiectiue in intellectu Dei, non ut est in se, sed aliter, quam in se est appareret, quandoquidem in se non duplex, sed prorsus simplex est: cognitio autem representans obiectum aliter, quam est ipsum in se, eo ipso est cognitio imperfecta, atque adeo repugnans Deo, ut satis, superque constat ex dictis *dicta quest.* 11. Secundo, quia prorsus repugnat ut per cognitionem quouis modo intuitiuam, seu per speciem propriam habitam representetur obiectum, appareatque multiplicatum, seu in plura distinctum, cum in se re vera sit vnum, iuxta dicendum *proposit.* 4. Ergo multò magis repugnat, quòd fiat id per cognitionem perfectissimè intuitiuam, qualis quævis diuina est. Quod si Deo nullatenus potest multiplex apparere id, quod realiter vnum, & indiuisum est, nullâ profectò distinctione rationis ex parte obiecti se habente poterit intellectus diuinus in plura illud vllomodo distinguere.

Obiici tamen potest primò contra propositionem. 460 Deus cognoscit distinguere nos per rationem perfectiones diuinas tum distinctione præcisiuâ, tum non præcisiuâ, tum etiam omnino ficticiâ, qualis à nobis fingi potest, iuxta doctrinam datam *supra* q. 8. Ergo

Disp. XIII. De ident. & dist. rer. Quæst. XII. 391

Ergo & ipsam distinctionem per nostrum intellectum factam cognoscit. Ergo non potest non apprehendere distincta extrema, quæ per rationem nostram videt distingui. Ergo non potest non & ipse illa per suam rationem distinguere, cum nihil sit aliud distinguere per rationem extrema, quam ipsa distincta concipere. Ergo Deus tum præcisive, tum non præcisive, tum prorsus fictive distinguit perfectiones suas, quando nos totidem modis ea distinguentes cognoscit. Confirmatur; quia Deus non potest non concipere quævis entia rationis, dum nos fingentes illa intuetur: sed distinctio, quæ intellectus noster distinguit perfectiones divinas, è genere entium rationis est. Ergo & illam debet cognoscere, & consequenter ipsas perfectiones distinctas, sicut nos apprehendere, siue dicatur ipse talem distinctionem facere, siue secus, quæ est controversia ferè de solo modo loquendi, & nihil referens ad rem.

⁴⁶¹ Ab hoc argumento malè se expediunt multi ex Doctoribus relatis *suprà* pro nostra sententiâ, dum de distinctione rationis, quemadmodum de aliis quibusque entibus rationis omnino fictitiis philosophantur relati ad intellectum divinum. Cum tamen distinctio rationis, quæ distincta nobis repræsentantur ordinariè, quæ realiter vnum, & idem sunt, nequaquam sit è genere entium rationis omnino fictorum, quæ & intellectui divino, & nostro, & cuilibet alijs siue abstractivè, siue intuitivè cognoscenti extra omnem imperfectionem communia sunt: Sed è genere eorum entium rationis, quæ nos supposititiâ appellamus, iuxta divisionem traditam *suprà* disput. 2. q. 3. & *fulius* disput. 17. propriaque sunt solius intellectus cognoscentis per species alias siue abstractivè, neque cognoscenti intuitivè, siue per species proprias vltatenus possunt convenire. Itaque nos modo cognoscendi ordinario eatenus per rationem distinguimus entitatem indivisibilem, quatenus illam per substituta sensibilia distincta seu partialia, seu totalia concipimus; In quibus dumtaxat substitutis, non in se ipsis distincta nobis repræsentantur, ut pluribus est explicatum *locis citatis*. Si quando autem extraordinariè ultra hanc supposititiâ distinctionem, quæ præcisiva est, cum sit per substituta partialia, non præcisiva verò, cum sit per totalia; aliam omnino fictitiâ inter extrema realiter identificata concipimus, ut certè possumus, ea utique è genere etiam eorum figmentorum est, quæ à cognoscentibus dumtaxat per substituta aliena possunt confingi. Nec in mentem cognoscentium per proprias species cadere possunt, ut etiam *locis citatis* expostum est.

⁴⁶² Hinc respondeo ad argumentum facile. Deum quidem videre perfectissimè, quomodo nos per substituta sensibilia rem in se individuum cognoscimus, & in substitutis ipsis distinguimus, quatenus in illis ea nobis multiplicata repræsentantur, & apparet, eo ipso, quod talia substituta, quæ nostro intellectui sunt loco rei, plura re verà sunt in se. Quo fit, ut Deo clarissimè scienti rem illam nobis multiplicem apparere, eadem multiplex non appareat, quia ipsi non uti nobis, in substituto multiplici. sed in se ipsâ apparet. Quod est cognoscere Deum clarissimè nos rem indivisam præcendere, siue distinguere obiectivè supposititiâ distinctione, quin ipse eam vltimo modo præcendat, aut distinguat. Recognosce doctrinam traditam *disput.* 12. q. 5.

⁴⁶³ Pariterque quoties nos insuper distinctionem aliam fictitiâ rei indivisibili appingimus, Deus cognoscendo clarissimè cognitiones nostras, phan-

tasmarque substituta, ad quæ terminantur, & cætera entia, ut sunt in se clarissimè scit nos tale figmentum confingere, quin ipse illud formaliter, sed fundamentaliter solum, seu æquivalenter concipiat, quia conceptio eius sumpti formaliter ex modo cognoscendi nostro per substituta aliena, quem Deus non habet, dependet, ut pluribus est explicatum *ibidem*.

Ex quo ad confirmationem patet, quomodo Deus ⁴⁶⁴ scire possit nos per rationem nostram ea, quæ in se indistincta sunt, distinguere, seu distincta concipere tum distinctione supposititiâ, tum etiam fictâ, quin ipse illa per suam rationem vltimodò distinguat, siue ita distincta concipiat, ut ibi plura, & distincta repræsententur, sicut nobis, prout ad distinguenda illa per rationem, siue ad faciendam illorum distinctionem rationis omnino necessarium est. De quibus omnibus plura *ibidem* videri possunt.

Secundo obiici potest contra propositionem. Deus reuelat hominibus vnam sui formalitatem præ aliâ intendens significare illam suâ reuelatione, & non aliam. Ergo non potest non suâ cognitione distinguere illam ab aliâ. Concesso antecedente, nego consequentiam; quia Deus in signis, quibus nobiscum loquitur, nobis se accommodat, in modo verò cognoscendi, nequaquam; longè enim aliter ille cognoscit, quod nobis cognoscendum proponit, ac cognoscendum à nobis scit, ut constat ex dictis.

Propositio 3.

Impossibile omnino est, quod intellectus creatus ⁴⁶⁵ aliquo genere distinctionis rationis distinguat aut perfectiones divinas, aut divinam substantiam per intuitionem æquè claram, ac est visio beatifica.

Hæc propositio ex præcedente sequitur, ex dictisque circa illam constat. Nam de intuitionem substantiæ divinæ æquè clara ac est visio beatifica eodem modo est philosophandum, quod ad rem attinet, ac de cognitione divinâ consentaneè ad doctrinam q. 11. quæ ad hanc ad etiam extendenda, proportionem servatâ.

Propositio 4.

Impossibile omnino est, quod intellectus creatus ⁴⁶⁶ aliquo genere distinctionis distinguat aut perfectiones divinas, aut divinam substantiam per cognitionem intuitivam etiam obscuram.

Hæc propositio per doctrinam datam *quæst.* 11. probanda venit. Quoniam, ut *ibi* argumentabar, per quamvis intuitivam cognitionem ita repræsentatur obiectum, ut illud ipsum appareat intuenti, sitque obiectivè in mente eius, quod est in se re ipsâ, si datur, aut esset, si deratur. Ergo impossibile est, quod ea, quæ in sunt vnum, & idem, appareant intuenti plura, sintque subinde plura in mente eius obiectivè. Sic enim aliud essent in mente intuentis ab eo, quod sunt in se, contra naturam intuitionis. Ergo impossibile est, quod distinguantur ab intuenti per rationem, quandoquidem ad omnem distinctionem rationis est necessarium ut plura appareant cognoscenti, quæ realiter vnum sunt, ut constat ex dictis. Confirmatur primò, & declaratur, quia si A in mente intuentis ex suo conceptu obiectivo, atque adeo per essentiam, quam ibi habet, non est B, repugnat, quod idem ipsum A à parte rei positum sit B; sicut repugnat, quod homo, qui in mente intuentis est essentialiter animal rationale, idè ipse à parte rei positus

positus non sit animal rationale. Ergo conuertendo, repugnat, quod A realiter identificatum cum B, distinctum sit à B in mente intuentis, & nihilominus sit idem A, prout postulat natura distinctionis rationis poscit, ut eademmet appareant intellectui plura, quæ realiter vnum sunt; alioquin ea non per rationem tantum; sed realiter distincta essent: repugnat autem apparere plura eadem, quæ in se sunt vnum, si apparent in se, & non in alieno substituto; qualiter necessario apparent per cognitionem intuitiuam, ut satis ex se est notum. Recognosce propositionem illam 10. *suprà quæst. 3.* stabilitam, vbi vniuersè est demonstratum. Quæcumque alicubi sunt idem, vbi cumque per se ipsa, & non per substituta aliena sunt, necessariò esse idem. Et consequenter, quæ à parte rei sunt vnum, & idem, si in mente illa cognoscentis per se ipsa sint, ut sunt quando cognoscuntur per propriam speciem, non possunt non esse ibi etiam obiectiue vnum, & idem.

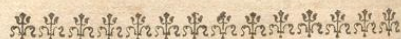
470 Sed obiecti potest contra propositionem. Per intuitionem corporalem apparet sæpè nobis plura id, quod in se re ipsa est vnum: tantumdemque consequenter euenit per intuitionem intellectuale corporali correspondentem, poteritque haud dubiè euenire per alias intuitiones possibiles habitas per species infusas independentes à sensibus. Ergo saltem distinctione rationis non præcisiuà possunt per cognitionem intuitiuam distingui, seu multiplicari obiectiue, quæ realiter neque distincta, neque multiplicata sunt.

471 Respondeo. Quoties per externam sensationem videtur nobis plura apparere id, quod realiter est vnum, re verà non apparere plura, sed vnum in diuersis locis, quod est valde diuersum. Neque enim sensationes illæ suum obiectum repræsentant in plura inter se distincta multiplicatum (sic enim, ut constat ex dictis non repræsentarent obiectum verum, per cuius proprias species gignuntur, sed aliud fictitium, cuius sensus nullam speciem habet, quod patet esse impossibile) sed in pluribus spatiis collocatum, fingendo scilicet aliquam, aut aliquas eius præsentias. Quod quidem valet sensus præstare virtute propriæ speciei acceptæ ab obiecto. Quippe sensibile commune, quorum potissimum est præsentia, non dantur sensibus externis particulares species, sed per eadem sensibile proprium illa cognoscunt, quæ indifferentes sunt suæ naturæ ad repræsentandum proprium sensibile, à quo nascuntur, sub hoc, aut alio sensibili communi; determinantur autem à parte sensiterij, cui imprimuntur penes illius quantitatem, figuram, situm, ordinem, &c. Quo fit, ut sensibile proprium, aut in spatio, vbi non est, aut cum maiore, vel minore quantitate, quam habet, aut sub diuersa figurâ possit repræsentari virtute eiusdem propriæ speciei. Et ideo circa sensibilia communia fallacia in sensibus potest accidere, circa sensibilia verò propria, nequaquam. Esset autem fallacia circa proprium sensibile, si multiplex sensui appareret id, quod re ipsa non multiplex, sed simplex est; quandoquidem esse vnum, vel multiplex non accidens extrinsecum, ut præsentia, figura, situs, &c. sed prædicatum est intrinsecum proprii sensibilis. Quæ omnia fusiori calamo sunt exposita *suprà disputat. 1. quæst. 2.* Quemadmodum autem in casu proposito sensui externo non plura, sed vnum in distinctis locis apparet; ita sensui interno, & intellectui non plura, sed vnum pariter apparet in distinctis locis ex vi apprehensionis intuitiue oriundæ ab externâ sensatione, per pro-

priamque genitæ speciem obiecti sensibilis.

Nec refert sæpè intellectum decipi putantem re verà esse plura, aut saltem plura apparere sensui id, quod, cum in se sit vnum, in pluribus locis repræsentatur, nam talis deceptio in promptu est, hoc ipso, quod ordinariè, quæ in pluribus locis apparent, plura re verà sunt; aliundeque intellectus vi externæ sensationis nequit discernere an, quod in pluribus locis cernitur, sit vnum, vel plura similia. Quemadmodum si in eodem loco plura exactè similia successiue proponerentur, discernere non posset intellectus vi externæ sensationis, an illa re verà essent plura, vel vnum repetitè propositum. Huiusmodi autem intellectus fallax iudicium per alienas species fit, quibus pro vero obiecto apparente in pluribus locis plura similia, atque conficta supponuntur. Ex quibus omnibus concluditur per cognitionem intuitiuam, quæcumque illa sit, siue sensus, siue intellectus nullatenus posse diuidi, siue multiplicari in plura id, quod realiter est vnum. Atque adeo nullâ ratione fieri posse distinctionem rationis. Adde, esto sensus cognosceret duo, vbi vnum dumtaxat re ipsa est, fingendo alterutrum, aut vtrumque, quâ ratione fingit præsentias, distinctionem ab illo oriundam non fore eius generis, quas dicimus fieri non posse per cognitionem intuitiuam: quia non esset distinctio extremorum alias in se non distinctorum, sed potius distinctorum in se.

Quod si circa substantiam diuinam per nullam omnino cogitationem intuitiuam distinctio aliqua rationis effici potest, uti probauimus; neque circa entia creata poterit effici, quia, quod ad rem attinet, eadem prius circa omnia obiecta intuitiue cognoscibilia est philosophia, ut est notissimum.

DISPUTATIO XIV.

De connexione, deque oppositione entium seu rerum: atque adeo obiectorum intellectus humani. Vbi etiam de relatione.

ONIVNGO in eadem disputatione connexionem, & oppositionem entium, seu rerum: quia termini isti quodammodo sunt inter se oppositi; siquidem id dicitur connecti cum altero, quod sine illo esse non potest: id autem alteri opponi, quod non potest esse cum illo. Et termini oppositi sub eadem disciplinam; atque adeo sub eadem disputationem iuxta rectam scientiæ methodum aptissime cadunt. Quoniam autem ex vnâ parte oppositio, & connexio relationes quædam sunt ex conceptu suo; ex aliâ verò inter oppositionum genera, oppositio relatiua censetur. De relatione generatim ante omnia tractare opus est; summarie tamen, & breuissime, ut sequitur.

QVÆSTIO